

Etiquette met een knipoog

Uitgenodigd voor een gala? Behalve dat je chique kleren aan moet, krijg je ook te maken met beleefdheidsregels en omgangsvormen. Hoe ga je daarmee om? Arts en Auto verdiepte zich in de wereld van de gala-etiquette.

Volgens Wikipedia is een gala een deftig feest waarop men in galakleding verschijnt en waar bij etiquette geldt. Tegenwoordig wordt de etiquette niet meer strikt nageleefd, voegt de online encyclopedie daaraan toe. Maar sommige tradities overleven hardnekkig de tand des tijds.

Etiquette is een geheel van cultuurgebonden beleefdheidsregels en omgangsvormen. Vooral ten tijde van Louis XIV, in de 17de eeuw, gold etiquette aan het Franse hof als toonbeeld van ontwikkeling en welgemanierdheid. Mannen gedroegen zich als heer en vrouwen waren lieflijk, meegaand en voorkomend. Een gala was hét evenement om etiquette in praktijk te brengen.

Een paar belangrijke regels: de heer nodigt de dame mee uit naar het feest middels een brief, met zilveren inkt op blauw papier. De dame reageert ook schriftelijk; op roze papier met gouden letters nodigt zij hem uit voor de thee. Geen koekje bij de thee betekent dat zij niet meegaat, een zelfgebakken appeltaartje betekent dat ze heel graag mee wil.

En dan de dresscode: de heren gaan in rokkostuum en de dames dragen lange handschoenen. De aanschaf van de corsages is een taak van de man. Die corsage moet natuurlijk kleuren bij de galakleding van de dame. Tijdens het theekransje laat de dame een tipje van de jurk uit haar kast hangen, zodat de heer

weet wat zij die avond zal dragen. Ook over de kosten is de etiquette duidelijk: de heer betaalt alles.

Dubbelzinnig sms'je

“De etiquette geldt bij ons nog steeds, maar misschien verschilt dat wel per studentenstad”, zegt Ramzi Khalil, voorzitter van de Medische Faculteit der Leidse Studenten en etiquette-kenner. “Dit jaar is het extra belangrijk, want we vieren ons honderdjarig bestaan. Bij ons dragen vrijwel alle heren een rokkostuum en zwarte schoenen.”

Khalil geeft toe dat de heren in Leiden geen ‘veterloze’ lakschoenen aan hun voeten hebben. Ook draagt niemand

meer handschoenen. “De corsage is en blijft misschien wel het belangrijkste onderdeel van de kleding. Het is dé manier om je te onderscheiden. Hoe mensen elkaar voor het feest willen uitnodigen is aan hen, maar de ouderwetse manier is toch wel onderdeel van het plezier. Natuurlijk wel met een knipoog.”

Voor studenten die op zoek zijn naar minder omslachtige alternatieven heeft studenten.net wat suggesties. Zo kan de heer in plaats van een handgeschreven brief een whatsapp sturen naar de date van zijn keuze. Ook het goud-roze antwoord van de dame kan volgens de studentensite efficiënter: ‘stuur een dubbelzinnig sms'je waarin je eist dat hij alles betaalt, inclusief taxi en broodje shoarma na afloop’. Voor de hint voor de corsagekleur heeft de website ook een moderne methode: ‘zeg hem dat je meegaat en laat op Facebook foto's van je galajurk zien (indien gewenst, stuur hem een link naar je favoriete lingeriemerk)’.

Schrikkeljaar

Misschien een beetje té 2012 allemaal, maar de spelregels blijken bij navraag toch wel aan erosie onderhevig. Op sommige gala's komen steeds meer sportschoenen op de dansvloer, volgens de etiquette ten strengste verboden. En als heer en dame voor het gala al zouden willen dineren, hoeft dit niet meer met z'n tweeën. Je kunt ook met een groep vrienden uit eten.

En zouden er nu nog veel studenten zijn die weten dat een aantal etiquette-regels tijdens een schrikkeljaar wordt omgedraaid? De dame nodigt dan de heer uit en verzorgt de corsages. Ach, de heren worden sowieso al steeds vaker door de dames meegevraagd, schrikkeljaar of niet.

Wat kost het feestje?

Voor een gala moet je behoorlijk diep in de buidel tasten, maar aan de andere kant: zo'n feestje heb je natuurlijk niet wekelijks. Bovendien kun je hier en daar nog wel wat beknibbelen. Zo kun je bijvoorbeeld bij H&M voor weinig een jurkje op de kop tikken. Ga je voor de full package, dan moet je hier ongeveer op rekenen: toegangskaarten (incl. drank): 35 euro; diner: 30 euro; rokkostuum: 150 euro (huren 60 euro); jurk: 120 euro; corsage: 10 euro.

Seks als wederdienst voor een gratis avondje

Sommige richtlijnen van de etiquette staan bekend als mores (ongeschreven regels, enkelvoud mos). Daartoe behoort de gala- of mosplicht. Daarover zijn tal van meer of minder verholten teksten en suggesties op internet te vinden. De nobele beleefdheidsregels, omgangsvormen en stijl krijgen door de ‘plicht’ een wat banaal prijskaartje. Volgens de etiquette betaalt de man vrijwel alles op het gala en ook het eventuele diner vooraf. De vrouw is ‘verplicht’ een ‘bedankje’ voor de man te organiseren. Studentenvereniging SSR uit Leiden zegt het zo op haar website: ‘Het spreekt natuurlijk vanzelf dat de heer de kaartjes voor het gala koopt en betaalt. De heer betaalt het diner voor het gala. De heer zorgt ervoor dat het de dame tijdens het gala aan niets ontbreekt, de drank wordt gehaald.’ Onder het kopje Afsluiting en Galaplicht komt de aap uit de mouw. ‘Aan het einde van de avond brengt de heer de dame naar huis. Hierna kan de dame de heer nog even binnen vragen om te bedanken voor de geweldige avond. Als de dame er geen behoefte aan heeft dat hij nog binnenkomt, dient er nog een financiële schikking te worden getroffen.’ Studenten.net is ook hierin misschien weer iets directer over de ongeschreven galaplicht:

‘De mannelijke student betaalt het kaartje voor zijn date. Als wederdienst heeft zij na het gala seks met hem.’

“Ja, die zogenaamde plicht is mij bekend”, zegt Khalil, “maar dat is bij lange na niet altijd en overal het geval. Het zou mijn eer te na zijn. Als ik al zelf zoiets in gedachten zou hebben en ik zou dan afgewezen worden, zou ik mezelf niet nog verder willen vernederen door over geld te gaan praten.”